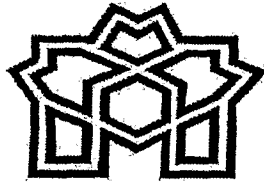

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٩٥٢٧ ✓

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده علوم اجتماعی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد دکتری اجتماعی

عنوان

بررسی عوامل موثر بر ارتکاب سرقت در میان نوجوانان ۱۸-۱۲ ساله

(مطالعه موردی شهر کرمانشاه)

استاد راهنما: دکتر سید احمد حسینی

استاد مشاور: دکتر علی حلاج یوسفی

استاد داور: دکتر محمد زاهدی اصل

کتابخانه دانشگاه علامه طباطبائی
تهران

۱۳۸۷ / ۴ / ۵

پژوهشگر: علی مرادی

۹۵۴۷

خرداد ۸۷

تقدیم به:

- پدر و مادر مهربانم، اسوه های صبر و ایثار

- زنده یاد محمد خدادادی، به پاس قلبی که تا آخرین تپش های لرزان خود در راه تحقق

خدمات بشردوستانه صادقانه کوشید.

- به الهام، به پاس آرمان های انسانی اش

- بر خود لازم می دانم از استاید فرزانه جناب آقای دکتر حسینی استاد راهنما و جناب آقای دکتر حاج یوسفی استاد مشاور

که در انجام مراحل پایان نامه مشوق و راهنمای بنده بوده اند و هم چنین از جناب آقای دکتر زاهدی اصل استاد و اور پایان

نامه تشکر و قدردانی نمایم.

- لازم است از زحمات و بهانه گنی های معاونت اجتماعی و ارشاد نیروی انتظامی شهر کرمانشاه، مخصوص اداره

مطالعات (جناب آقای حیدریان)، استاداری کرمانشاه آقایان شیرینی و امیری و اداره کل زندان ها و کانون اصلاح

و تربیت شهر کرمانشاه و استاد عزیزم جناب آقای دکتر صدی راد تشکر و قدردانی نمایم.

- در پایان از کلیه عزیزانی که هر یک به نوعی در انجام مراحل پایان نامه مشوق و راهنمای بنده بوده اند تشکر و قدردانی نمایم.

چکیده:

موضوع پایان نامه حاضر، بررسی عوامل موثر بر ارتکاب سرقت در میان نوجوانان شهر کرمانشاه می باشد؛ سؤال اساسی پژوهش حاضر این است: «که آیا بین نوجوانان سارق و غیر سارق (نوجوانان عادی) به لحاظ متغیرهای مورد بررسی تفاوت وجود دارد؟»

بررسی مساله نوجوانان از جهات مختلف حائز اهمیت و ضروری است، از دید انسان دوستانه به منظور جلوگیری از تباهی بسیاری از فرزندان و آینده سازان این مملکت، از دیدگاه مددکاری اجتماعی به منظور پیشگیری ثانویه از جرم و جنایت های بزرگتر و از دید اقتصادی به منظور صرف هزینه های اقتصادی مربوط به دستگیری، محاکمه، اصلاح، بازپروری و... بنابراین هدف این پژوهش مشخص نمودن وضعیت سرقت در جامعه مورد بررسی و خصوصاً افراد مورد مطالعه و شناخت نوع سرقت و پی بردن به علل و عوامل موثر در این پدیده می باشد. جهت پی بردن به عوامل موثر از متغیرهای جامعه شناختی نظیر (پایگاه اقتصادی اجتماعی و فرصت های خانوادگی)، از متغیرهای روانشناسی اجتماعی نظیر (تئوری کنترل و ارتباطات ساترنلند) و متغیرهای فردی و محیطی نظیر (بعد خانوار، ساخت خانواده، محل تولد) استفاده شده است.

که از درون این نظریه ها ۹ متغیر جهت شناسایی و پی بردن به عوامل موثر در این پدیده طراحی شده است که متغیرهای مورد بررسی بین دو گروه سارق و غیر سارق عبارتند از: پایگاه اقتصادی اجتماعی، فرصت های خانوادگی، ارتباط با سارقین در میان دوستان و در خانواده، پیوند با خانواده و با جامعه، محل تولد، بعد خانوار، ساخت خانواده.

روش تحقیق، روش پیمایشی از نوع علی مقایسه ای بوده و تکنیک مورد استفاده در جمع آوری داده ها پرسشنامه می باشد که محقق با مراجعه به کانون اصلاح و تربیت شهر کرمانشاه، اطلاعات را جمع آوری کرده است. نمونه گروه سارق به دلیل محدودیت جامعه آماری از نوع نمونه در دسترس یا پوشش کامل می باشد و شامل کلیه نوجوانان ۱۸-۱۲ ساله ای است که در زمان انجام پژوهش در کانون اصلاح و تربیت شهر کرمانشاه می باشند که جمعاً ۴۵ نفر می باشند، نمونه غیر سارق (نوجوانان عادی) این پژوهش به روش نمونه گیری خوشه ای دو مرحله ای انتخاب شده که شامل دانش آموزان پسر راهنمایی، متوسطه و پیش دانشگاهی شهر کرمانشاه با تعداد ۴۵ نفر می باشد.

تجزیه و تحلیل داده ها با برنامه آماری SPSS و با استفاده از آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد و آمار استنباطی (خی دو) انجام شد یافته های تحقیق نشان از آن دارد که بین دو گروه نوجوان سارق و غیر سارق (نوجوانان عادی) به لحاظ تمام متغیرهای مورد بررسی تفاوت وجود دارد و نتایج آزمون رابطه و تحلیل درصدی نیز موید همین نکته بود.

صفحه	فهرست مطالب
	فصل اول: کلیات تحقیق
۲.....	مقدمه.....
۴.....	طرح مساله.....
۹.....	سوالات پژوهش.....
۱۰.....	اهداف پژوهش.....
۱۱.....	اهمیت و ضرورت موضوع.....
	فصل دوم: ادبیات تحقیق
۱۴.....	سخنی درباب انحرافات رفتاری.....
۱۶.....	تاریخچه سرقت.....
۱۹.....	مروری بر تحقیقات.....
۲۵.....	مبانی نظری.....
۲۶.....	نظریه های زیست شناختی و روانشناختی انحرافات.....
۲۷.....	نظریات زیست شناختی.....
۲۸.....	نظریه های زیست شناختی قدیم.....
۳۱.....	نظریه های جدید زیست شناختی.....
۳۳.....	نظریات روانشناختی.....
۳۴.....	شخصیت و انحراف.....
۳۵.....	هوش و انحراف.....
۳۷.....	نظریه های جامعه شناسی انحرافات.....

۳۹ نظریه های بی سازمانی اجتماعی
۴۰ نظریه آنومی دورکهایم
۴۴ نظریه آنومی مرتن
۴۹ نظریه بوم شناختی
۵۴ نظریات تضاد
۵۶ مارکس و انگلس
۵۷ ویلهلم بنگر
۵۸ نظریه، جرم، قانون و نظم
۶۱ نظریات خرده فرهنگی
۶۱ نظریه آلبرت کوهن
۶۵ فرهنگ طبقه پایین میلر
۶۷ فرصت افتراقی کلوارارد و اهلاین
۶۹ تبیین های روانشناختی اجتماعی انحرافات
۷۲ نظریه کنترل
۷۳ نظریه کنترل اجتماعی هیرشی
۷۶ دیدگاه تعاملی ثورن بری
۷۸ نظریات یادگیری اجتماعی
۷۹ نظریه ارتباطات نسبی ساترلند
۸۱ نظریات کنش متقابل نمادین
۸۳ نظریه برجسب زنی

۸۷	چارچوب نظری.....
۹۲	مدل نظری تحقیق.....
۹۲	فرضیه های تحقیق.....
	فصل سوم روش شناسی
۹۵	مقدمه.....
۹۶	روش تحقیق.....
۹۷	جمعیت آماری.....
۹۸	شیوه نمونه گیری و حجم نمونه.....
۱۰۰	ابزار گردآوری داده ها.....
۱۰۱	تکنیک مورد استفاده در تجزیه و تحلیل داده ها.....
۱۰۱	روایی و پایایی.....
۱۰۳	تعریف نظری و عملیاتی متغیرها.....
۱۰۳	متغیر وابسته.....
۱۰۸	متغیرهای مستقل.....
	فصل چهارم تحلیل داده ها
۱۲۵	مقدمه.....
۱۲۵	توصیف داده ها.....
۱۴۶	تبیین داده ها و آزمون فرضیات.....
	فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۶۲	نتایج تبیین پژوهش.....

۱۷۰	پیشنهادات تحقیق.....
۱۷۶	مشکلات و محدودیت های تحقیق.....
۱۷۸	منابع و مأخذ.....

فهرست جداول

جدول شماره ۱-۳: طبقه بندی مشاغل.....	۱۲۳
جدول شماره ۱-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب سن.....	۱۲۶
جدول شماره ۲-۴: ... توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب سن.....	۱۲۷
جدول شماره ۳-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب محل تولد.....	۱۲۷
جدول شماره ۴-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب محل تولد.....	۱۲۸
جدول شماره ۵-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب ساخت خانواده.....	۱۲۸
جدول شماره ۶-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب ساخت خانواده.....	۱۲۹
جدول شماره ۷-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب علت نابسامانی خانواده.....	۱۲۹
جدول شماره ۸-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب علت نابسامانی خانواده.....	۱۳۰
جدول شماره ۹-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب بعد خانوار.....	۱۳۰
جدول شماره ۱۰-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب بعد خانوار.....	۱۳۱
جدول شماره ۱۱-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب پیوند با خانواده.....	۱۳۱
جدول شماره ۱۲-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارق) بر حسب پیوند با خانواده.....	۱۳۲
جدول شماره ۱۳-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب پیوند با جامعه.....	۱۳۲
جدول شماره ۱۴-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارق) بر حسب پیوند با جامعه.....	۱۳۳
جدول شماره ۱۵-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب متغیر فرصت های خانوادگی ...	۱۳۳
جدول شماره ۱۶-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب متغیر فرصت های خانوادگی	۱۳۴
جدول شماره ۱۷-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب تحصیلات پدر.....	۱۳۴

- جدول شماره ۱۸-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب تحصیلات پدر..... ۱۳۵
- جدول شماره ۱۹-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب تحصیلات مادر..... ۱۳۵
- جدول شماره ۲۰-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب تحصیلات ۱۳۶
- جدول شماره ۲۱-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب منزلت شغل پدر..... ۱۳۶
- جدول شماره ۲۲-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب منزلت شغل پدر..... ۱۳۷
- جدول شماره ۲۳-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب منزلت شغل مادر..... ۱۳۸
- جدول شماره ۲۴-۴: : توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب منزلت شغل مادر..... ۱۳۸
- جدول شماره ۲۵-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب سطح درآمد والدین..... ۱۳۹
- جدول شماره ۲۶-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب سطح درآمد والدین..... ۱۳۹
- جدول شماره ۲۷-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب متغیر پایگاه اقتصادی اجتماعی... ۱۴۰
- جدول شماره ۲۸-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب متغیر پایگاه اقتصادی اجتماعی
..... ۱۴۰
- جدول شماره ۲۹-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب ارتباط با دوستان سارق..... ۱۴۱
- جدول شماره ۳۰-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب ارتباط با دوستان سارق..... ۱۴۱
- جدول شماره ۳۱-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (سارقین) بر حسب ارتباط با سارقین در خانواده.....
..... ۱۴۲
- جدول شماره ۳۲-۴: توزیع جمعیت مورد مطالعه (غیر سارقین) بر حسب ارتباط با سارقین در خانواده
..... ۱۴۲
- جدول شماره ۳۳-۴: توزیع نوع سرقت در بین سارقین نمونه ۱۴۳
- جدول شماره ۳۴-۴: توزیع دفعات ورود به کانون به خاطر جرم سرقت در بین سارقین..... ۱۴۴

- جدول شماره ۳۵-۴: توزیع مدت اشتغال به سرقت در بین سارقین نمونه ۱۴۵
- جدول شماره ۳۶-۴: توزیع مدت محکومیت در بین سارقین نمونه به خاطر ارتکاب سرقت ۱۴۶
- جدول شماره ۳۷-۴: نتیجه آزمون معنی داری تفاوت در پایگاه های گروه های نمونه ۱۴۷
- جدول شماره ۳۸-۴: نتیجه آزمون معنی داری تفاوت در بعد خانوار در گروه های نمونه ۱۴۸
- جدول شماره ۳۹-۴: نتیجه آزمون معنی داری تفاوت در وضعیت ساخت خانواده در گروه های نمونه ۱۵۰
- جدول شماره ۴۰-۴: نتیجه آزمون معنی داری تفاوت در وضعیت پیوند با خانواده در گروه های نمونه ۱۵۱
- جدول شماره ۴۱-۴: نتیجه آزمون معنی داری تفاوت در وضعیت پیوند با جامعه در گروه های نمونه ۱۵۳
- جدول شماره ۴۲-۴: نتیجه آزمون معنی داری تفاوت در وضعیت فرصت های خانوادگی در گروه های نمونه ۱۵۴
- جدول شماره ۴۳-۴: نتیجه آزمون معنی داری تفاوت در میزان ارتباط با دوستان سارق در گروه های نمونه ۱۵۶
- جدول شماره ۴۴-۴: نتیجه آزمون معنی داری تفاوت در وضعیت محل تولد در گروه های نمونه ۱۵۷
- جدول شماره ۴۵-۴: نتیجه آزمون معنی داری تفاوت در میزان ارتباط با سارقین در خانواده در گروه های نمونه ۱۵۹

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱) مقدمه

امروزه توسعه زندگی شهری، گسترش بی رویه مهاجرت از روستاها به شهرها و از شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ (کلان شهرها)، افزایش حاشیه نشینی و پدیده اسکان غیر رسمی و به تبع آن فقدان کنترل اجتماعی رسمی و غیر رسمی بر روی افراد، تضاد طبقاتی و فاصله اجتماعی فقیر و غنی، فراوانی مشکلات اقتصادی و اجتماعی و جوان بودن درصد بالایی از افراد جامعه و... باعث افزایش کمی و کیفی آسیب های اجتماعی شده و زمینه مناسبی را برای ابتلاء به انواع آسیب ها مخصوصاً برای قشر نوجوان فراهم گردیده است که از جمله این آسیب ها می توان به پدیده بزهکاری^۱ اشاره کرد.

امروزه مساله بزهکاری نوجوانان بصورت یکی از حادثترین و پیچیده ترین مسائل اجتماعی جوامع مختلف انسانی درآمده است، اگرچه وقوع جرائم پدیده ای نوظهور و جدید در اجتماعات بشری تلقی نمی شود و پیدایش جوامع و ارتکاب جرم با یکدیگر قرین و همزاد بوده اند، اما شاید هیچگاه آدمی تا بدین حد با معضلی به نام «بزهکاری» در جامعه خویش مواجه نبوده و هنگامی که این معضل در میان نوجوانان امروز که سازندگان و پایه گذاران جامعه فردا هستند، ریشه می دواند موجب نگرانی و بیم بیشتری می شود؛ در میان انواع بزهکاری نوجوانان، سرقت جایگاه خاصی دارد، چرا که سرقت نوجوانان، پدیده ای اجتماعی است و امروزه تقریباً به صورت یک مشکل بزرگ جوامع جدید درآمده است. اگر این مسأله در سالهای گذشته ویژه کشورهای پیشرفته صنعتی بوده است، هم اکنون با توسعه صنعت در ممالک جهان و با انتقال عوارض آن و گسترش شهرنشینی در دنیا، این پدیده جهانی شده است؛ سرقت نوجوانان یکی از بزهکاری های مهم و پر تعداد اکثر جوامع است و عملی است که تقریباً در کلیه جوامع مشاهده می گردد

۱-Delinquency

این جرم در گذشته های دور نیز وجود داشته و به اشکال مختلف انجام می گردیده است و شکل انجام آن در زمان های متفاوت و در جوامع مختلف تغییر نموده است، ولی چیزی که از بدو پیدایش آن تاکنون ثابت بوده، زشتی و مذموم بودن ماهیت آن است که همواره وجود داشته و با مرتکب آن مقابله و برخورد گردیده است. گذشت زمان بر این پدیده نظیر تمام امور اثر گذاشته و تحولاتی در آن به وجود آورده، شکل انجام، شیوه ها، وسایل و ابزار مورد استفاده، نوع مال و اشیاء مسروقه و هم چنین وضعیت سارقین از جهات گوناگون تغییر نموده است. امروزه اغلب سرقت ها با برنامه ریزی دقیق و با بهره گیری از امکانات و ابزار فنی پیشرفته انجام می شود و سارقین از آخرین تکنولوژی موجود در جهت کار خود سود می برند، به همین لحاظ مقابله و برخورد با سرقت و سارقین متناسب با اقدامات سارقین متحول گردیده و به صورت علمی و حساب شده در آمده است. یادآوری می شود مسایل مختلفی که موجب گرایش و ارتکاب سرقت می گردد در عصر کنونی بسیار پیچیده تر از گذشته است و به همین علت مقابله با آن دشوارتر از قبل می نماید و در این راه مشکلات فراوانی وجود دارد.

۲-۱) طرح مساله

جوامع بشری از دیرباز با مشکلات گوناگون اجتماعی روبرو است، انسان در طول تاریخ کوشیده است تا برای درمان بیماری های اجتماعی چاره ای بیندیشد، بشر همواره رویای دست یافتن به جامعه ای سالم و آرمانی را در سر می پروراند، این مساله سبب شده که، بررسی علمی بزهکاری نوجوانان و از آن جمله سرقت مورد توجه محققین علوم اجتماعی از جمله روانشناسان، جامعه شناسان، حقوقدانان و... قرار گیرد.

اما امروزه به دلایل فراوانی مشکلات اقتصادی و اجتماعی، مهاجرت گسترده و شهرنشینی شتابان در قرن بیستم، تضعیف کنترل خانوادگی و اجتماعی و... این مساله بیش از پیش توجه محققین علوم اجتماعی را به خود جلب کرده است و سعی در شناختن عوامل موثر بر این پدیده اجتماعی کرده اند؛ اما در میان این عوامل بیشترین توجه اندیشمندان به سوی خانواده و گروه دوستان نشانه رفته است خانواده و گروه دوستان نخستین گروه هایی هستند که در فرایند انتقال ارزش ها، بخصوص در دوره کودکی و نوجوانی نقش اساسی و مهمی را ایفا می کنند که این خود نشانگر اهمیت نقش این گروه در جریان زندگی اجتماعی افراد می باشد، اگر این دو گروه به دلایل مختلف نتوانند وظایف اساسی خود را در جریان جامعه پذیری به درستی اجرا کنند و کارکرد اجتماعی لازم را نداشته باشند، اعضای این گروه ها بخصوص کودکان و نوجوانان به عنوان آسیب پذیرترین اعضا نمی توانند ارزش های حاکم بر جامعه را پذیرفته و درونی کنند و به آن ارزش ها پایبند باشند که این خود زمینه ساز عصیان و تمرد از هنجارهای اجتماعی شده و بروز رفتارهای انحرافی می شود.

از سوی دیگر اگر ارزش های حاکم بر خانواده و گروه دوستان، با ارزش های مقبول جامعه کل ناهماهنگ و در تعارض باشند، باز در جریان جامعه پذیری اختلال ایجاد می شود زیرا ارزش های متضاد با

ارزشهای حاکم بر جامعه به اعضای این گروه ها عرضه می شود و با درونی شدن این ارزش ها در افراد، یک نوع دوگانگی ارزشی در افراد ایجاد می کند و می تواند انحراف از ارزش ها و هنجارهای اجتماعی را منجر شود که پیامد طبیعی آن افزایش سرقت باشد.

سرقت^۱ یا همان دزدی یکی از قدیمی ترین آسیب ها و ناهنجاری های اجتماعی در ادوار مختلف تاریخی در جوامع بشری است که با به وجود آمدن مالکیت خصوصی پا به عرصه وجود نهاده و پا به پای رشد جوامع این مساله وجود داشته و در اشکال گوناگون رواج دارد و یکی از رایج ترین جرایم در همه جوامع می باشد؛ براساس گزارش های منتشر شده، سرقت در بسیاری از جوامع غربی پس از فحشا و روابط نامشروع و در کشور ما پس از قتل و اعتیاد و مصرف مواد مخدر از پر سابقه ترین جرایم می باشد. (مساواتی آذر، ۱۳۷۴: ۳۶)

طبق گزارشات سازمان ملل در طی سالهای ۱۹۸۶-۱۹۸۰ سالیانه بطور متوسط ۵ درصد بر میزان جرایم در سطح جهان افزوده شده که بیش از میزان رشد جمعیت است، جرایم بر علیه اشخاص توأم با خشونت ۹ درصد، جرایم بر علیه اموال از قبیل سرقت، جیب بری، کلاهبرداری و اختلاس که معمولاً ۷۰ درصد کل جرایم را تشکیل می دهد ۳ درصد افزایش یافته است که ۶۰ تا ۷۰ درصد کل جرایم مذکور را نوجوانان و جوانان کمتر از ۱۸ سال مرتکب شده اند. (دانش، ۱۳۷۴: ۱)

آمارهای ملی رفتارهای انحرافی در آمریکا نشان می دهد که حدود ۲/۸ میلیون نفر از افراد کمتر از ۱۸ سال در سال ۱۹۹۷ در ایالات متحده آمریکا دستگیر و بازداشت شده اند. (احمدی، ۱۳۸۴: ۴)

کشور ما دارای ویژگی های منحصر به فردی می باشد، از یک طرف به دلیل بافت جمعیتی بسیار جوانی که نزدیک به ۴۵ درصد جمعیت آن را جوانان زیر ۲۰ سال تشکیل می دهند (در مقایسه با جمعیت زیر ۲۰ سال

جهان که قریب به ۳۶ درصد می باشد) و از طرف دیگر به دلیل تحولات اجتماعی سریع در جامعه، بروز انقلاب، جنگ تحمیلی و جابجایی اجباری جمعیت از غرب ایران به شهرهای مرکزی و کلان شهرها، مهاجرت های جمعیتی به سوی شهر ها و قطب های اقتصادی و تشدید فقر موجب شد که آسیب های اجتماعی از جمله ازدیاد سرقت رخ نماید، و روز بروز بر دامنه این آسیب افزوده شود و دامن افراد بیشتری از اجتماع را بگیرد. (معمدی، ۱۳۸۶: ۳۲۹)

تعداد پرونده های مختومه سرقت در فاصله سالهای ۱۳۷۹-۱۳۶۳ از ۶۸۵۰۵ به ۲۴۱۴۶۹ پرونده رسیده است یعنی سه ونیم برابر شده است در حالی که تعداد کل پرونده های دادگاههای دادگستری در همین فاصله زمانی از حدود دویست هزار پرونده به ۴۷۲۳۰۰ پرونده افزایش یافته، یعنی ۲/۲ برابر شده است. به بیان دقیقتر میزان افزایش پرونده های مختومه سرقت در فاصله سالهای ۱۳۷۹-۱۳۶۳ معادل ۸/۲ درصد بوده است، در حالی که در همین دوره زمانی، میزان افزایش کل پرونده ها ۵ درصد گزارش شده است. حال اگر تعداد پرونده ها را شاخص میزان جرم فرض کنیم، می توانیم نتیجه بگیریم که جرم سرقت، روند افزایشی بیشتری از سایر جرایم داشته و اهمیت آن در میان کل جرایم مرتب رو به افزایش است؛ برای دقت بیشتر می توانیم از شاخص درصد پرونده های سرقت از کل پرونده های مختومه نیز استفاده کنیم. بررسی مقدار این شاخص در فاصله سالهای ۱۳۶۳ تا ۱۳۷۹ نیز نشان می دهد که درصد پرونده های مربوط به سرقت از کل پرونده های مختومه در طول دوره با میزان افزایش متوسط نزدیک به سه درصد همواره رو به افزایش بوده است (دقیقا ۲/۹۲). (اجالی، ۱۳۸۱: ۶۵ و ۶۴)

آمارهای ارائه شده از سرقت نشان می دهد که در سال ۱۳۷۶ تعداد ۱۵۵۸۵۳ پرونده در دادگاههای عمومی کشور مختومه شد که در سال ۱۳۸۱ به تعداد ۳۰۸۳۶۱ پرونده افزایش پیدا کرده است و درصد تغییرات سال

۸۱ نسبت ۷۶ حدود ۹۸/، رشد مثبت را نشان می دهد. ذکر این نکته ضروری است که آمارهای موجود فقط آمار پرونده های مختومه می باشد، چرا که آمار پرونده های مانده در دادگاهها و آمار سرقت هایی که پرونده ای در دادگاهها ندارند، در این آمارها لحاظ نشده است. شاخص سرقت در کشور به ازاء صد هزار نفر جمعیت از ۲۵۷ در سال ۷۶ به ۴۷۰ در سال ۸۱ افزایش یافته است، این شاخص به ازاء صد هزار نفر جمعیت بالای ۱۵ سال نیز محاسبه شده است، این شاخص نیز نشان می دهد که شاخص سرقت بالاست و از ۴۱۴ پرونده در سال ۱۳۷۶ به ۶۸۰ در سال ۱۳۸۱ افزایش یافت به گونه ای که در سال های ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۸۰، ۸۱ به ترتیب ۴۱۴، ۴۵۴، ۵۱۱، ۵۷۱، ۶۸۰ بوده است. (موسوی چلک، ۱۳۸۳: ۶۱ و ۶۲)

در ایران بر اساس گزارش های موجود «از سال ۱۳۴۷ تاکنون قریب ۲۸ هزار نفر از کودکان و نوجوانان (کشور) فقط به کانون (اصلاح و تربیت) تهران هدایت شده اند». (محمدی اصل، ۱۳۸۵: ۷۳) که توزیع بزهکاری های آنان در مواردی چون سرقت، انحرافات جنسی، دعوا و درگیری، خرید و فروش و اعتیاد به مواد مخدر بوده است. در این میان در جامعه فعلی ایران «نخستین جرم در میان پسران نوجوان سرقت است که ۴۶ درصد را به خود اختصاص داده است» و یا در همین زمینه اعلام گردیده «بیشترین جرم اطفال و کودکان سرقت است، یعنی ۴۰ درصد پرونده ها سرقت است که حدود ۹۰ درصد پسر می باشند و میانگین سنی آنها بین ۱۶ تا ۱۷ سال است. (همان، ۷۳)

در مقیاسی کوچکتر، در استان کرمانشاه نیز شاهد چنین نرخ رشد صعودی می باشیم به طوری که در این استان در سال ۱۳۷۶ حدود ۴۷۷۸ پرونده در دادگاههای عمومی در زمینه سرقت مختومه اعلام شده که در سال ۱۳۸۱ به ۷۱۳۶ فقره افزایش یافته است؛ شاخص سرقت در سال ۱۳۷۶ به ازاء صد هزار نفر جمعیت

استان ۲۶۶ بوده که به ۳۷۲ در سال ۱۳۸۱ افزایش یافته است. و بدینصورت نسبت تغییرات سال ۱۳۸۱ به

نسبت سال ۱۳۷۶، ۴۹٪ بوده است. (موسوی چلک: ۱۳۸۳: ۸۴)

بر اساس پژوهش آقای سید هادی معتمدی با عنوان اولویت بندی آسیب ها و مسائل اجتماعی کشور، پس

از نظر سنجی از مدیران و کارشناسان آسیب های اجتماعی در استان کرمانشاه، این افراد بزرگترین آسیب

اجتماعی در این استان را سرقت عنوان کرده اند. (معتمدی، ۱۳۸۳)

با توجه به روند رو به رشد و صعودی این مسأله در این استان، ضرورت پژوهش و واکاوی دلایل بروز این

مسأله در کرمانشاه توجیه شده و بررسی جدی پژوهشگران، جامعه شناسان و مددکاران اجتماعی را

می طلبد. در این پژوهش تأکید بر روی متغیرهای پایگاه اقتصادی اجتماعی، میزان پیوند با خانواده و جامعه،

ارتباط با سارقین در میان دوستان و خانواده، فرصت های خانوادگی برای رسیدن به اهداف اجتماعی، محل

تولد، بعد خانوار و ساخت خانواده خواهد بود، بنابراین شناخت هریک از متغیرهای مذکور و مقایسه آن

بین دو گروه سارق و غیرسارق (عادی) در شهر کرمانشاه می تواند ما را در شناسایی و ارائه راه حل جهت

بهبود و اصلاح این مسأله اجتماعی یاری نماید. بنابراین سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که «آیا بین

نوجوانان سارق و غیر سارق^۱ (نوجوانان عادی) در شهر کرمانشاه به لحاظ متغیرهای مورد بررسی تفاوت

وجود دارد؟».

^۱ - لازم به ذکر است که در این پژوهش هر جا سخن از نوجوانان غیر سارق به میان می آید منظور نوجوانان عادی می باشد،

که ظاهراً از لحاظ انحرافات اجتماعی (سرقت) مشکل خاصی ندارند و در جامعه بهنجار شناخته می شوند.